

Temps era Temps
Josep Bayerri Raga

CENT ANYS DEL ROSER

Fa cent anys es va beneir el nou temple del Roser al barri de Ferreries, erigit en parròquia en substitució a l'antiga església, situada tot just davant, a la riba esquerra de l'Ebre, que fou enderrocada per deixar pas a les rampes d'accés al pont de l'Estat. S'ha anunciat la celebració de diversos actes commemoratius entre els que no estaria de més una exposició relativa a l'obra i el procés de construcció-reconstrucció de la que ha esdevingut referent visual de la ciutat de Tortosa.

La història de l'església del Roser va lligada a la de la construcció dels ponts i al poder del bisbat i la incipient burgesia tortosina a finals del XIX. El 4 de juliol de 1892 es va incendiar el vell pont de barques que, des del segle XIII, era l'únic pas estable sobre l'Ebre entre Saragossa i el mar, tret del pont del ferrocarril (1869). A l'època es va especular que el foc havia estat provocat per obligar l'Estat a construir un pont metàl·lic, però, com varen haver hi dos morts, es tirà terra sobre. Immediatament, l'alcalde Julio Gonzalez, i el diputat a Corts Teodoro Gonzalez, iniciaren gestions per que l'Estat aprovés el projecte de nou pont les obres del qual foren adjudicades el 27 de juliol de 1893 a "*La Maquinista Terrestre y Maritima*". La seva ubicació comporta una llarga polèmica ja que molts demanaven que es situés més a l'eixample, vora el Mercat (inaugurat el 1887). Els botiguers, però, per tal que quedés més a prop de l'aleshores centre comercial i urbà –a l'entorn del carrer de la Rosa- pressionaren per que anés on finalment va anar, malgrat calia enderrocar moltes cases, també l'església del Roser, les rampes tindrien un pendent molt accentuat i destruir la meitat de la plaça porxada anomenada de "la Constitució" en record de la de 1812.

Alhora, tres rics propietaris tortosins (Rufo Franquet, Josep Brunet i Manuel Porcar) s'associaren per construir un pont lleuger, en règim de peatge -el "pont pagant"- que s'anomenaria "Pont de la Cinta", al mateix indret on hi havia el pont de barques. Tota la gestió es porta en secret –a nivell popular fou anomenat "el pont dels muts"- i amb gran celeritat, encarregant l'obra a la mateixa empresa a la que s'havia adjudicat el "Pont de l'Estat". Mentre el pont públic sofria tota mena d'entrebancs, inclosos aturs dels treballadors i sabotatges, les del pont privat avançaven fins ser inaugurat el 8 de juny de 1895. Tres anys després quedaren enllestides les obres del "Pont de l'Estat" però no s'hi va poder circular fins el 7 de novembre de 1911 per problemes en les expropiacions de les cases per construir les rampes a la part de Tortosa i de l'església del Roser. El bisbe, l'ultra-conservador i carlista Pedro Rocamora Garcia (1894-1923) s'oposà a l'enderroc fins que es construís una nova església a la part de Ferreries. La nit del 3 al 4 d'abril de 1900, l'encara diputat Teodoro Gonzalez amb l'alcalde addicte Eduardo Rico Ballatrin varen promoure la construcció il·legal d'unes escales de fusta a cap i cap de pont perquè al menys els vianants s'estalviessin el peatge, però els vehicles continuaven pagant per passar el riu.

Finalment l'Estat s'hi va avenir a pagar el que demanava el bisbat i aquest va encarregar el projecte de nova església del Roser a l'arquitecte Joan Abril Guanyavens en la que seria la seva obra més emblemàtica. Les obres de es varen començar el 1911 i es va beneir l'11 de juliol de 1914. Amb una superfície d'uns 900 metres quadrats i unes mides de 20x45 metres amb una sola nau de 10 metres de llum per 18 alçada amb

capelles als contraforts, va necessitar uns fonaments de 13 metres sota terra per sostenir un campanar que tenia que arribar als 70 metres tot i que finalment quedà en 53.

Durant el front de l'Ebre (1938), l'església quedà molt afectada i la torre escapçada. "*Regiones Devastadas*" va reconstruir el temple (1943-47) en una desencertada actuació, projectada per l'arquitecte castellà José Jesús Álvarez Aguirre, que feu malbé l'obra: es van arrebossar tant les façanes com l'interior tapant l'obra vista original, no es va refer la grau creu de sis metres a la façana principal, s'alteraren els arcs de les portes d'accés i es va escurçar el campanar 12 metres, quedant en els 41 actuals, sense respectar el seu aspecte original de torre renaixentista.

Foto: L'església del Roser si es possible l'original d'abans de la Guerra.

Text: Per la seva monumentalitat, quan es va construir l'església del Roser fou qualificada com al segona catedral de Tortosa.